

ANKARA SANAYİ ODASI

Zimbabve Cumhuriyeti ÜLKE NOTU

Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğü

23 Ocak 2020

İÇİNDEKİLER

1-Ülke Künyesi

2- Zimbabve'nin Dış Ticareti

Tablo 1- Zimbabve'nin Dış Ticareti

Tablo 2- Zimbabve'nin İhracatında Başlıca Ürünler

Tablo 3- Zimbabve'nin İthalatında Başlıca Ürünler

Tablo 4- Zimbabve'nin İhracatında Başlıca Ülkeler

Tablo 5- Zimbabve'nin İthalatında Başlıca Ülkeler

3-Türkiye ile Zimbabve Arasındaki Ticari İlişkiler

Tablo 1 - Türkiye- Zimbabve Dış Ticaret Değerleri

Tablo 2 - Türkiye'nin Zimbabve'ye İhracatında Başlıca Ürünler

Tablo 3 - Türkiye'nin Zimbabve'ye İthalatında Başlıca Ürünler

4-Doğrudan Yabancı Yatırımlar

1- Ülke Künyesi

Resmi Adı	Zimbabve Cumhuriyeti
Cumhurbaşkanı	Emmerson Mnangagwa
Başkenti	Harare
Konuşulan Diller	İngilizce, Shona, Ndebele ve yerel lehçeler
Yönetim biçimi	Parlementer Sistem
Yüzölçümü	390,580 km ²
Nüfus	15.300.000 (2018-IMF Tahmini)
Gayri Safi Yurt İçi Hasıla - GSYİH	26.127 (2018-IMF Tahmini)
Kişi Başına Düşen GSYİH	1.712 (2018-IMF Tahmini)
GSYİH Büyüme Oranı (Yıllık)	3,4 (2018-IMF Tahmini)
Para birimi	Çoklu döviz sistemi (9 para birimin kullanıldığı bir sistem)
Zaman dilimi	GMT+2
Coğrafi Konum	Zimbabve Cumhuriyeti, Afrika kıtasının güneyinde; Mozambik, Zambiya, Botswana ve Güney Afrika Cumhuriyeti ile çevrelenmiş denize kıyısı olmayan bir ülkedir. Ülkenin güneyinde Limpopo Nehri bulunmakta olup, kuzeyini çevreleyen Zambezi Nehri ise Zambiya ile doğal sınırını oluşturmaktadır. Zambezi nehri üzerinde bulunan Viktorya Şelalesi dünyanın en büyük şelalesini oluşturmaktadır.
Siyasi ve İdari Yapı	Zimbabve Cumhuriyeti 18 Eylül 1980 yılında İngiltere'den bağımsızlığını almış olup, 1980'den beri Birleşmiş Milletler'in üyesidir. Ülke 8 eyalet (Manicaland, Mashonaland Central, Mashonaland East, Mashonaland West, Masvingo, Matabeleland North, Matabeleland South, Midlands) ve 2 eyalet statüsünde şehir (Bulawayo ve Harare) olmak üzere idari bakımdan 10 bölgeye ayrılmıştır. Ülkede Temsilciler Meclisi ve Senato'dan oluşan iki meclisli bir parlementer sistem bulunmaktadır. 210 üyeli Temsilciler Meclisi halkoyuyla 5 yıllık dönem için seçilmektedir. 2007 yılında yapılan anayasa değişikliğine göre 93 üyeli Senatonun 60 üyesi seçimle işbaşına gelmekte, 5 üyesi ise doğrudan devlet başkanı tarafından atanmaktadır. Kalan sandalyelerden 10 tanesi eyalet valileri, 16 tanesi ise bölgesel kabile şefleri, 2 tanesi ise Devlet Başkanı ile başbakan için ayrılmaktadır. Ülke, Emmerson Mnangagwa tarafından yönetilmektedir.
Nüfus ve İşgücü Yapısı	Yaklaşık 14,2 milyon nüfusa sahip olan ülkenin resmi dili İngilizce olmakla birlikte; Shona ve Ndebele gibi yerel dilleri de konuşulmaktadır. Nüfusun %99,4'ü bu iki etnik gruba mensuptur. Nüfusun yarısı Sinkretik (Hristiyanlık ile yerel inançların bağdaştırılması), %25'i Hristiyan, %24'ü de diğer yerel inançlara bağlı kesimden oluşmaktadır. Ülkede kentleşme oranı oldukça düşük olup nüfusun yalnızca %32'si şehirlerde yaşamaktadır. En önemli kentleri; başkent Harare, Bulawayo, Chitungwiza ve Gweru'dur.
Ekonomik Yapı	2009 yılına kadar kötü bir dönemden geçen Zimbabve ekonomisi, 2010 yılından itibaren büyüme kaydetmektedir. Yurt dışında çalışan ve sayıları 3,5 milyonu bulan Zimbabveli işçilerin gelirleri ülke ekonomisi açısından oldukça önemlidir. Zimbabve'de son dönemde ekonomik büyüme kaydetmesine rağmen yine de ekonominin kırılgan yapısı devam etmektedir. Kırılgan yapıya sebep olan en önemli etkenlerden başlıcaları, siyasi belirsizlik, sürdürülemeyen dış borç yükü, likidite zorlukları, eski teknoloji ve makinelerle faaliyet gösteren sektörler, altyapı eksiklikleri ile yetersiz enerji ve su arzıdır.

İhracat ve Yatırım Potansiyeli Olan Başlıca Sektörler	Zimbabve, makine ve ulaşım araçları, kimya, petrol ve petrol ürünleri, elektrik, gıda ürünleri gibi ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetlerin çoğunu ithalat yoluyla karşılayan bir ülkedir. Madencilik, altyapı, enerji, tarım, sağlık, tekstil ve giyim (pamuk işleme, iplikçilik, dokuma, tekstil terbiyesi ve örme ürünler), gıda işleme (et ürünleri, konserve, şeker, sigara), mobilya ve kağıt ürünleri, ilaç ve endüstriyel kimyasallar, metal işleme (yapı ve inşaat, çelik tabanlı mobilya, motorlu taşıtlar, demiryolu vagonları, tarım ekipmanları ve aletleri) sektörleri güçlü büyüme potansiyeli ile yatırımcılara geniş fırsatlar sunmaktadır. Konut, inşaat, finans, içme suyu ve sanitasyon, bilgi ve iletişim teknolojileri, basın ve reklamcılık ile konaklama, catering ve ekoturizm alanlarında yatırım fırsatları mevcuttur.
Tarife Dışı Engeller ve Anti-Dumping Uygulamaları	Zimbabve tarafından geniş kapsamlı olarak uygulanan bir tarife dışı engel bulunmamaktadır. Ancak 2010 ve 2011 yıllarında et ve et ürünleri ithalatında tüketicileri ve yerel üreticileri koruma amacıyla bir takım geçici veya kısmi yasaklar uygulanmaya başlamıştır. Ayrıca nükleer reaktörler, radyoaktif maddeler, silah ve mühimmat, değerli ve yarı değerli taşlar, mücevherat ile perakende giyim ve karbonatlı içecek ürünlerinin ithalatı özel izne tabidir.

2- Zimbabve'nin Dış Ticareti

Zimbabve'nin dış ticareti yıllar itibarıyla incelendiğinde ülke ihracatının 2012 yılından 2016 yılına kadar azaldığı, 2016 yılından itibaren artarak 2018 yılında 4 milyar dolara yükseldiği; aynı yıl ithalatın ise 6,3 milyar dolar olduğu görülmektedir. 2018 yılındaki ticaret açığı 2,2 milyar dolar, dış ticaret hacmi ise 10,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1-Zimbabve'nin Dış Ticareti* (Milyon Dolar)

	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
2009	2.269	3.527	-1.258	5.796
2010	3.199	5.852	-2.653	9.051
2011	3.512	8.599	-5.087	12.111
2012	3.882	7.363	-3.481	11.245
2013	3.507	7.704	-4.197	11.211
2014	3.064	6.380	-3.316	9.444
2015	2.704	6.002	-3.298	8.706
2016	2.832	5.212	-2.380	8.044
2017	3.480	4.962	-1.482	8.442
2018	4.037	6.259	-2.222	10.296

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

2018 yılında, Zimbabve'nin ihracatında tarım ürünleri, mineral ve maden cevherleri gibi hammadde niteliğindeki kaynak ürünlerin önemli yer tuttuğu görülmektedir. Ülkenin en önemli ihraç kalemi %28 pay ile işlenmemiş veya yarı işlenmiş altın ile %21 pay ile tütündür. Nikel matları, nikel oksit sinterleri ve nikel metalürjisinin diğer ara ürünleri; Nikel cevherleri ve konsantreleri; Ferro alyajlar; Krom cevherleri ve konsantreleri; Elmaslar (işlenmiş olsun olmasın, fakat mihlanmamış veya takılmamış) ise ülkenin 2018 yılındaki diğer önde gelen ihraç ürünleridir.

Tablo 2 – Zimbabve'nin İhracatında Başlıca Ürünler (Bin ABD Doları)

GTİP	Ürün Adı	2016	2017	2018
	Tüm Ürünler	2.832.310	3.480.382	4.037.203
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	850.223	886.026	1.141.529
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	887.042	800.525	864.700
7501	Nikel matları, nikel oksit sinterleri ve nikel metalürjisinin diğer ara ürünleri	34.976	436.088	524.517
2604	Nikel cevherleri ve konsantreleri	293.549	369.013	394.113
7202	Ferro alyajlar	119.023	280.588	248.187
2610	Krom cevherleri ve konsantreleri	20.909	89.051	94.136
7102	Elmaslar (işlenmiş olsun olmasın, fakat mihlanmamış veya takılmamış)	118.262	81.548	91.912
7113	Mücevherci eşyası ve aksanı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	282	3.583	68.616
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	17.123	28.948	67.042
7110	Platin (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	50.842	46.000	43.608
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	57.827	52.626	42.694
4103	Diğer ham post ve deriler	24.982	19.976	33.925
2516	Granit, porfir, bazalt, gre ve yontulmaya/inşaata elverişli diğer taşlar	34.599	27.570	24.407
2704	Taşkömürü, linyit ve turbdan elde edilen kok/sömikok, karni kömürü	0	16.439	24.242

0902	Çay	16.705	21.507	23.695
2403	Homonize edilmiş tütün ve tütün yerine geçen madde hülusalari ve esansları	32.726	31.410	21.937
2530	Tarifenin başka yerinde yer almayan mineral maddeler	15.429	16.832	21.099
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	11.896	14.444	15.984
2716	Elektrik enerjisi	6.511	6.463	12.321
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	5.387	6.600	10.543
9705	Zooloji, botanik, mineroloji, anatomiye ait veya tarihi, arkeolojik, paleontolojik, etnoğrafik kolleksiyon ve örnekler	9.915	8.867	8.996
0805	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)	5.073	6.012	8.625
0708	Baklagiller (taze/soğutulmuş)	663	2.353	7.903
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	1.753	3.126	6.734
2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	7.273	5.704	6.476
4403	Yuvarlak ağaçlar	10.084	4.932	5.907
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	7.559	5.064	5.692
1209	Ekim amacıyla kullanılan tohum, meyve ve sporlar	5.831	3.585	5.350
0303	Balıklar (dondurulmuş)	6.650	6.848	5.226
4808	Oluklu kağıt ve kartonlar	8	69	4.829
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	1.990	1.715	4.727
5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı \geq %85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	5.995	4.547	4.683

0603	Buket yapmaya elverişli veya süs amacına uygun kesme çiçek ve çiçek tomurcukları	2.323	1.998	4.508
6802	Yontulmaya veya inşaata elverişli işlenmiş taşlar (kayagan taşı hariç), mozik için küp şeklinde taşlar, granüller	4	643	4.372
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	8.034	5.388	4.128
2615	Niyobyum, tantalyum, vanadyum, zirkonyum cevherleri vb. konsantreleri	1.366	915	4.108
4819	Kağıttan, kartondan, selüloz vatkadan veya selüloz lif tabakalarından kutu, mafhaza, torba vb.	7.103	4.669	4.072
8507	Elektrik akümülatörleri (bunların separatörleri dahil)	2.431	2.466	3.924
2523	Çimento	500	721	3.853
8502	Elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları ve rotatif elektrik konvertörleri	200	17.437	3.852

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

2018 yılında Zimbabve'nin ithalatında önde gelen ürünler, Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil); Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar; Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış); Azotlu mineral veya kimyasal gübreler; Elektrik enerjisi; Haşarat öldürücü, dezenfekte edici, zararlıları yok edici, sürgünleri önleyici, bitkilerin büyümesini düzenleyici ürünler; Soya yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş); Pirinç; Buğday ve mahlut ürünleridir.

Tablo 3 – Zimbabve'nin İthalatında Başlıca Ürünler (Bin ABD Doları)

GTİP	Ürün Adı	2015	2016	2017
	Tüm Ürünler	5.211.577	4.962.103	6.258.856
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1.300.009	1.266.078	1.646.876
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	109.161	125.297	230.984
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	113.179	107.827	217.821

3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	160.514	126.191	173.537
3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	32.833	97.065	164.409
2716	Elektrik enerjisi	168.527	178.112	151.049
3808	Haşarat öldürücü, dezenfekte edici, zararlıları yok edici,sürgünleri önleyici, bitkilerin büyümesini düzenleyici ürünler	56.176	61.134	124.707
1507	Soya yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	124.308	102.309	122.991
1006	Pirinç	109.862	98.908	113.091
1001	Buğday ve mahlut	97.892	76.466	108.068
8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	36.154	37.319	76.868
3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	34.287	63.606	74.081
8701	Traktörler	45.653	35.742	62.960
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	93.301	125.141	58.694
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	36.332	28.450	57.207
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	46.353	49.549	55.953
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişliği 600 mm veya daha fazla olanlar (kaplanmış olanlar)	44.730	32.971	49.901
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	34.334	33.595	49.454
3104	Potashlı mineral veya kimyasal gübreler	22.963	36.573	47.523
1005	Mısır	296.686	116.737	46.356
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	39.108	41.740	44.031
8474	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları	28.939	28.437	43.619

8431	Özellikle 84.25 ila 84.30 pozisyonlarındaki makina ve cihazlar ile birlikte kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	34.156	33.939	43.367
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	19.092	26.819	43.351
9999	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen diğer ürünler	35.468	24.828	37.781
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	19.674	25.097	34.788
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	24.818	27.084	33.105
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	22.264	16.546	32.897
3302	Sanayide ve içecek imalinde hammadde veya koku verici maddeler ve karışımlar	39.292	22.891	32.686
3822	Laboratuvarlarda, teşhiste kullanılan reaktifler	20.297	33.521	31.349
3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	15.037	14.881	30.479
2309	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar	22.731	19.694	27.246
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	9.443	11.671	25.254
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	14.985	19.460	24.584
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	37.086	19.414	23.923
2304	Soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	39.780	16.813	23.636
8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	15.785	12.093	22.792
2837	Siyanürler, oksisiyanürler ve kompleks siyanürler	15.072	14.583	22.164
3402	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)	27.082	25.334	21.810
2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcılı, lezzetlendirilmiş)	20.314	17.587	21.003

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

Tablo 4 – Zimbabve'nin İhracatında Başlıca Ülkeler (Bin ABD Doları)

Zimbabve'nin en çok ihracat yaptığı ülkeler Güney Afrika Cumhuriyeti (%51 pay), BAE (%18 pay), Mozambik (%10 pay), Zambiya (%1,6 pay) ve Belçika'dır (%1 pay).

Ülke Adı	2016	2017	2018
Tüm Ülkeler	2.832.310	3.480.382	4.037.203
G. Afrika Cum.	2.250.260	2.181.039	2.078.157
B.A.E.	116.683	223.253	732.278
Mozambik	267.697	364.909	392.156
Zambiya	72.207	58.353	66.580
Belçika	45.698	52.948	42.168
Çin	883	960	36.054
Botsvana	29.085	19.521	31.030
Kenya	11.244	18.225	22.043
Namibya	7.348	9.551	7.659
Malavi	4.235	5.466	6.344

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

Tablo 5 – Zimbabve'nin İthalatında Başlıca Ülkeler (Bin ABD Doları)

Zimbabve'nin ithalatında Güney Afrika Cumhuriyeti %39,3 pay ile yine ilk sırada yer alırken; Singapur (%21,7), Çin (%5,7), Birleşik Krallık (%3,6) ve Japonya (%3,4) ülkenin diğer önemli tedarikçileridir.

Ülke Adı	2016	2017	2018
Tüm Ülkeler	5.211.577	4.962.103	6.258.856
G. Afrika Cum.	2.152.125	2.013.762	2.458.478
Singapur	1.117.928	1.104.653	1.355.847
Çin	365.496	433.349	357.610
Birleşik Krallık	91.890	111.395	226.219
Japonya	99.587	123.032	215.718

Moritus	72.169	103.769	182.392
Zambiya	182.255	125.751	177.774
Hindistan	165.983	105.533	166.770
Mozambik	162.419	114.263	125.348
B.A.E.	61.745	75.638	123.904

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

3- Türkiye ile Zimbabve Arasındaki Ticari İlişkiler

Türkiye ile Zimbabve arasındaki ticaret hacmi çok düşük seviyelerdedir. Türkiye Zimbabve ile ticarete son yıllarda 2012 yılı dışında Zimbabve'ye karşı hep açık vermiştir. Ancak 2018 yılında 1,4 milyon dolar fazla verilmiştir.

Tablo 1 - Türkiye-Zimbabve Dış Ticaret Değerleri (Bin Dolar)

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2009	838	3.156	3.993	-2.318
2010	2.247	6.549	8.796	-4.302
2011	5.380	5.768	11.148	-389
2012	8.435	7.930	16.365	505
2013	7.831	16.594	24.425	-8.763
2014	4.924	9.218	14.142	-4.294
2015	4.385	4.844	9.229	-458
2016	4.634	11.925	16.560	-7.291
2017	5.354	10.742	16.097	-5.388
2018	11.769	10.330	22.099	1.439

Kaynak: TÜİK

2018 yılında Türkiye'nin Zimbabve'ye ihracatının %20'sini azotlu mineral veya kimyasal gübreler oluşturmuştur. Tohum, hububat temizleme, ayıklama makine ve cihazları ise %12'sini oluşturmuştur. Traktörler, plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları, erkek giyim eşyası bu ülkeye ihraç ettiğimiz diğer başlıca ürünlerdir.

Tablo 2 - Türkiye'nin Zimbabve'ye İhracatında Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

	Ürün Adı	2016	2017	2018
	Genel Toplam	4.634	5.354	11.769
3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	0	0	2.419
8437	Tohum, hububat, kuru baklagilleri temizleme, tasnif etme ayıklama ve öğütmeye mahsus makina ve cihazlar	118	950	1.461
8701	Traktörler	795	496	1.286
3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (manşon, nipel, dirsek, flanşlar, vb.)	5	0	707
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	41	42	533
8426	Gemi vinçleri, diğer vinçler, hareketli kaldırma çerçeveleri, lastik tekerlekli taşıyıcılar ve vinçli yük arabaları	0	0	458
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	200	292	340
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	288	312	276
9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	94	92	270
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	136	67	244
7610	Aluminyumdan inşaat ve inşaat aksamı (köprüler, köprü aksamı, kuleler, pylonlar, ayaklar, sütunlar, kapı, pencere vb)	0	31	211
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	140	3	192
8424	Sıvı veya tozları püskürtmeye, dağıtmaya mahsus mekanik cihaz, yangın söndürme cihazları, yangın ve kum püskürtme mak.	20	105	154
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	175	75	148
8432	Toprağı hazırlamaya, işlemeye, ekmeye, ormancılıkta	24	22	129

	kullanılan makina ve cihazlar; çimen, spor sahaları için silindirler			
8428	Kaldırma, elleçleme, yükleme, boşaltma makinaları (asansörler, yürüyen merdivenler, konveyörler, teleferikler gibi)	16	11	117
6105	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme)	0	1	112
9402	Tıpta, cerrahide, dişçilikte, veterinerlikte kullanılan mobilyalar, berber koltuklar vb; bu eşyaların aksam ve parçaları	0	0	109
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	40	465	106
7321	Demir veya çelikten sobalar, mutfak soba ve ocakları, barbekü, mangal, gaz ocakları vb ile bunların aksam ve parçaları	0	73	105
5402	Sentetik filament iplikleri (dikiş ipliği hariç) (perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	71	178	105
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	2	0	92
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	0	0	86
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	0	0	79
1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)	7	25	76
2102	Mayalar ve cansız diğer tek hücreli mikroorganizmalar	0	0	76
8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus (sürücü dahil) motorlu taşıtlar	0	0	74
3307	Tıraş müstahzarları, vücut deodorantları, banyo müstahzarları, tüy dökücüler, vb.	0	0	68
9026	Sıvı ve gazların akış, seviye, basınç ve diğer özelliklerini ölçmeye veya muayenesine mahsus alet ve cihazlar	0	1	58
4805	Diğer kağıt ve kartonlar (kuşe edilmemiş veya sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde)	0	0	58
6205	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler	19	19	54
8419	Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazlar, elektrikli olmayan şofbenler veya depolu su ısıtıcıları	35	14	54
8438	Yiyecek ve içeceklerin sınai amaçlarla hazırlanması veya imaline mahsus makina ve cihazlar	9	0	45

3405	Ayakkabı, mobilya, döşeme, otomobil karoseri, cam veya metal boya ve cilaları, temizleme pat ve tozları, vb Müstahzarlar	33	40	42
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	1	1	40
6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	9	18	40
6215	Boyun bağı, papyon ve kravat	2	2	40
7013	Sofra, mutfak, tuvalet, yazıhane, ev tezyinatı ve benzeri işler için cam eşya	0	0	39
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	110	44	39
3925	Plastikten inşaat malzemesi	10	0	37

Kaynak: Trademap(www.trademap.org)

Zimbabve'den 2017 yılında gerçekleştirdiğimiz ithalatın en önemli kalemi % 91 pay ile yaprak tütün ve döküntüleridir. Hayvan derileri ve canlı bitkiler bu ülkeden ithal edilen diğer başlıca ürünlerdir.

Tablo 3 - Türkiye'nin Zimbabve'den İthalatında Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP	Ürün Adı	2016	2017	2018
	Genel Toplam	11.925	10.742	10.330
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	9.855	9.591	9.400
2530	Tarifenin başka yerinde yer almayan mineral maddeler	969	477	486
4113	Diğer hayvanların dabalama veya ara kurutmadan sonra ileri derecede hazırlanmış deri ve köseleleri	55	59	118
4104	Sığır (buffalo dahil) ve at cinsi hayvanların dabalananmış veya crust (arakurutmalı) post ve derileri	0	0	94
0602	Diğer canlı bitkiler (kökleri dahil) çelikler, aşı kalem ve gözleri; mantar miselleri	33	49	88
9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	0	0	57
6810	Çimentodan, betondan veya suni taştan eşya (takviye edilmiş olsun olmasın)	0	14	31

6211	Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri; diğer giyim eşyası	0	0	14
7116	Tabii inci veya kültür incilerinden, kıymetli ya da yarı kıymetli taşlardan eşya	0	0	14
9113	Saat kayışları ve bunların aksam ve parçaları	5	2	7
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	0	0	5
9703	Heykel veya yontu sanatının orijinal eserleri (yapıldığı madde ne olursa olsun)	1	4	4
6507	Başlıklara mahsus iç şerit, astar, kılıf, siperlik ve çene altı kayışları	0	0	3

Kaynak: Trademap(www.trademap.org)

4-Doğrudan Yabancı Yatırımlar

- Ekonomik serbestlik endeksine göre Zimbabve, dünyada 180 ülke arasında 175. sırada (Hong Kong 1., Türkiye 60.) (The Heritage Foundation-2017)
- Küresel rekabetçilik açısından dünyadaki 137 ülke arasında Zimbabve 124. sırada (İsviçre 1., Türkiye 53.) (World Economic Forum-2017-2018)
- İş yapma kolaylığı açısından Zimbabve, dünyada 190 ülke arasında 159. sırada (Yeni Zelanda 1., Türkiye 60.) (Dünya Bankası-2018)

Ülkeye yabancı yatırımların çekilmesi bakımından yatırım ortamının iyileştirilmesi gerekliliği Zimbabve hükümeti tarafından da kabul edilmekle birlikte, bu anlamda çalışmalar devam etmektedir. Yatırımların önündeki en önemli engellerden biri olarak görülen, 2007 yılında çıkarılan ve 2010 yılında uygulanmaya başlanan Yerlileştirme Yasası (Indigenisation and Economic Empowerment Act), yabancı kökenli firmaların %51'ini yerli Zimbabveliler'e devrini öngörmektedir. 500bin dolardan fazla sermayesi bulunan firmaların tabi olduğu söz konusu yasanın getirdiği kısıtlamaların yumuşatılması amacıyla Yerlileştirme ve Yetkilendirme Bakanlığının yeterlilik belgesini onaylamadaki merkezi rolü kaldırılmış ve yatırımcıların ilgili Bakanlıklar ile müzakere edip yatırım yeterlilik belgesini temin etmesine olanak tanıyan düzenleme getirilmiştir.

Zimbabve Hükümeti tarafından imalat sanayi, madencilik ve alt yapı yatırımlarına öncelik verilmektedir. Tarım, ulaşım, perakende ve toptan ticaret gibi bazı sektörlerde yapılacak yatırımlar sadece yerel firmalara açık bırakılmış olmakla birlikte yabancı yatırımcılar da yerel firmalarla joint venture anlaşması yapmak şartıyla bu işkollarında faaliyet gösterebilmekte ancak yabancı firma, şirketin %35'inden fazlasına sahip olamamaktadır.

Enerji, silahlanma ve demiryolu taşımacılığı gibi Zimbabve hükümeti tarafından stratejik olarak görülen alanlara yapılacak olan yatırımlarda devletin ortaklığı zorunlu tutulmaktadır. Yabancı yatırımcıların teknik ve yönetsel eleman bakımından maksimum ölçüde Zimbabve işgücünü kullanmaları aksi takdirde yurt dışından getirecekleri elemanların oturma ve çalışma izinleri için sözkonusu yatırım açısından gerekliliklerini kanıtlamaları istenmektedir.

Ülkede halihazırda yatırımlar madencilik sektöründe yoğunlaşmakta olup en fazla yatırım yapan ülkeler Çin, Güney Afrika Cumhuriyeti ve İngiltere'dir.

Zimbabve DYY (Doğrudan Yabancı Yatırım) Girişi

Yıl	Milyon ABD\$
2000	16
2001	0
2002	23
2003	4
2004	9
2005	103
2006	40
2007	69
2008	52
2009	105
2010	166
2011	387
2012	400
2013	400
2014	545
2015	421
2016	319

UNCTAD, World Investment Report 2017

Doğrudan Yabancı Yatırım Girişi Stokları

Yıl	Milyon ABD\$
2000	1.238
2010	1.814
2016	4.286

UNCTAD, World Investment Report 2017